

ACC. N:R. M. 6536:1-77

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Handbörd. Adress: Furåkra² Kråksmåla.
Socken: Kråksmåla. Berättat av: Albert Jansson.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1852. i Kråksmåla sockna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen Berör

gamla tiders märkliga Präster.

Vol. 2.

Sidor: 7-11.

Obs! Samme Sagesman, som till H. C. 71.
Pottaskebränning.

Acc. J. N. 6528:1-25

ACC. N:R. 6536:1-11

Landskap: Småland, Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Handbörds, Adress: Suråkra, Kräksmåla.
 Socken: Kräksmåla, Berättat av: Albert Jansson.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1852, i Kräksmålasocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Predan som barn hörde jag fäderna (1)
 tala om den gudfruktige, oförskräckte präst-
 mannen "Anders Ewing". Han var född
 den första januari 1745. i Länsmansgår-
 den Vitemåla, Ålemssocken, Kalmar Län,
 död 1879, jordad den 3/3. något över 27 år
 gammal. Han säges varit på sin tid "ett ljus
 i mörkret och ett salt i församlingen". Nå-
 gon tid tjänstgjorde han i Kräksmåla förs-
 amling, som då var s.k. "Pux" till Fager-
 hult församling båda i Kalmar-Län. Särva-
 rande Prosten i Fagerhult hette Wimmer-
 stedt och var en bland de många, som "Pux-
 so händerna samman över denne unge "Hefa-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 653611-11

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Ånundbörd. Adress: Furåkra, Kräksmåla.
 Socken: Kräksmåla. Berättat av: Albert Gensson.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1859. i Kräksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mus". Ett rykte förmälde att Ölving skulle
 på flera prästers inrådan blivit förgiftad
 i en ärtvälling, hos en fru, där han var in-
 ackorderad matgäst. Var tredje söndag skul-
 le Ölving predika i Kräksmåla kyrka, hos
 oss höll han sin avskedspredikan 9de sön-
 dagen efter H. Trefaldighet för en gråtande
 åhörarskara av omkring 2000 personer.

Det förmäles b. a. att den hårdhärtade Pros-
 ten Wimmerstedt i dödsminuten skulle ha
 va sagt "Jag fruktar Anders Ölving i sam-
 me". Prosten Wimmerstedt var god vän med
 dåvarande godsägaren och Lantmätaren
 i Hainskults gods i Kräksmåla socken. Godvä-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

6536:1-11

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Sandbörds. Adress: Furåkra, Kräksmåla
 Socken: Kräksmåla. Berättat av: Albert Lansson.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1852. i Kräksmåla socken.

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

garens namn var "Nobenschölb." därom⁽³⁾
 vittnar ännu en vittnad gravsten i Kräks-
 måla griftgård. Något årtal när bemäl-
 de godsägare dog finnes besynnerligt nog
 ej på stenen, men inskription ur Esai 60. kap.
 vers 20. läses: "Thin sol skall icke mer utsken-
 gå eller thin måne bappa sitt sken, ty Her-
 ren skall vara thit eviga ljus och thina
 sorgethagar skola emalm äntke hava." Fäga
 lämplig prestation för en person, som häget
 ännu in i vår tid gå märkesgäst i rå-
 gångarna i Hinshults-Gods, där han från
 närgränsande byarna Elvshult och
 Bölebyåla tillskaffat sig förmycken jord.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

6536:1-11

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Ykiung
 Härad: Handbörds. Adress: Furåka, ^m Kråksmåla.
 Socken: Kråksmåla. Berättat av: Albert Jansson.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1852. i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Som redan upptecknats, så höll Ewing (4.)
 sin avskedspredikan i Kråksmåla den
 9de söndagen efter H. Trefaldighet. Prosten
 Wimmerstedts fru sände med ridande bud
 från Fagerhult en vacker linneväv till
 godsägarens fru i Hinshults-gods för att
 han enligt Prosten Wimmerstedts önskan
 skulle säga åt sin man "Nobenschöll"
 att han låste kyrkans dörrar och de bå-
 da griftgårdspostarna till Ewing skulle
 predika bemälda söndag. På skedde
 också, ty "Nobenschöll" hade tillskansat
 sig ett sådant valde att prästen ej borde
 låta "ringa samman" förrän "Nobeschöll" hun-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6536:4-11

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Kanöbörd. Adress: Juråkra, Kriksmåla.
Socken: Kriksmåla. Berättat av: Albert Ganssaw.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1852. i Kriksmålasocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

nit till kyrkan, fast han oftast kom (5.
försenad. Senha söndag hölls predikaa
under "Holan himmel" i en äng nära kyrkan
ängen äges av nuvarande Lantbr. och kyr-
kavärden Anders Johansson i kyrkoby.
Gudsägaren och hans fru voro bland den
församlade menigheten och han förbjöd
sammankomningen; men 8 Bränder från
byn Thorskult voro utlysta att ringa sam-
man, och dom gingo utan vidare över grif-
tegårdsmuren upp till klockstapeln och
ringde i kyrkans klockor. När första psalm-
men försonat tog Elwing till orda och
sade bland annat: "I dag får jag hålla min

ACC. N:R. 6536:1-11

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Ekberg

Härad: Tranbörds.

Adress: Torsåkra, Kräksmåla.

Socken: Kräksmåla.

Berättat av: Albert Ganssaw.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1852 i Kräksmålasocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

predikan med himlen till tak och jorden (6).
 till predikstol, men du, som i dag stängt
 Herrens kempel för en förstående menighet som
 längtar efter livets vatten, till dig riktas
 jag dessa ord, "Förbannad vare du, som lyss-
 de din hustrus röst." Och du kvinna, som mot-
 lagit en Guds län, jag har i natt kämpat
 i bön för din frälsning, men fått det sva-
 ret av Gud, att du ville icke, den tid då du
 sökt var, för dig stänger snart den högste
 himlens port och förkastar din jordiska
 fröjd." Olving hade tiarblick. På hemväg
 från Guds tjänsken råka de godsägarens
 hästar i sken på Hinskults mo, godsägar-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6536:1-11

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Handbörds.

Adress: Suråha, Kråksmåla.

Socken: Kråksmåla.

Berättat av: Albert Jansson.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1852 i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

från föll av skjutsen och bröt nacken (& av sig och dog ögonblickligen, men godsägaren undslapp med livet fastän hårt slagen. Efter gudstjänstens slut följde en stor inhörarskara Elving och sade han var ett ämt farväl. När han kom till den lilla griffegårdsposten steg han över muren och gick upp till kloackstapeln och såg upp mot himmelen och sade: " Jag har i dag sett ett ödesdigert moln stiga över Kråksmåla församling och det kommer att ligga kvar länge, länge, men Herren skall åter vända sitt ansikte till Eder, som hans prästning åskundar, bliven i stilla inför Gud, så

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

6536.1-11

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Handbörds.

Adress: Turåkra, Kräksmåla.

Socken: Kräksmåla.

Berättat av: Albert Jansson.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1852 i Kräksmålaröden.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

varder Eder hulpet!" Gen skildes Elving på 8.
en hägljutt gråtande åhörarskara.

Obs! Thorshults bönder m. f. anmälte Gadsrögare
"Nobenschöll" för Samkapitlet i Kalmar Stift.
Setta hade till följd att Prosten Wimmer-
stedt i Fagerhult fick en bastant skrapa och
gadsrögaren fick "lägga kyrkobot" en rätt stor
summa penningar efter dåtida förhållan-
den. Så bliva de sira vännerna dödsfi-
ender. Prosten kunde sedan ej tala "Noben-
schöll" och "denne kunde ej tala Prosten
Wimmerstedt." - Vidare berättas om Elving
att han "konne mana döda i jord." Sett fram-
des att den, som dog med någon stor synd

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 653811-11

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Handbörds. Adress: Furåkra, "Kråksmåla."
 Socken: Kråksmåla. Berättat av: Albert Jansson.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1852. i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som han ej bekänt förmädde ej "Moltna" (?)
 i graven utan gick igen, så folk sägden
 "dädes välvad." Men på Ölvings tillsäg-
 se fingo dom se i graven och "stoffet"
 kunde återgå till den jord varan det ka-
 get vart." Vidare har jag hört om Anders
 Ölving av en nu död gårdforihandlare
 från Fagerhult att Ölving så då en död
 bars till graven och klackorna ringde var
 den "dädes själ hannat antingen i Himlen
 eller Helvetet." "Var själen kommen till gott, då
 flög s vita duvor över klackstappeln, men var
 själen kommen till ont, då flög s korpar
 över Tornet eller klackstappeln. Set berättades

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 6536:1-11

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Handbörd. Adress: Furåkra, Kräksmåla.
 Socken: Kräksmåla. Berättat av: Albert Jansson.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1859 i Kräksmålasocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att när Elving var i Fagerkult, så fick han (10.
 för mästa "jordfästa liken" för Prosten Wim-
 merstedt var gammal & orkeslös. Det var en
 förnäm man från det stora gadet Ga-
 delskult, som skulle "jordas." Elving hade
 en god vän i en ung bande och Prostbröder.
 Denne kom in till Elving i Sakristian
 kort före begravningen. Bonden vis-
 kade åt den unge presten, "Vi få väl
 hoppas gott om den käre hänsorne?"
 Elving svarade, "End giv det hade varit
 som du säger min vän." "Vad säger du
 Elving," sporde bonden. Elving sade,
 "Tag på dig mina handskar och se upp

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6536.1-11

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Bandbörds.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla."

Socken: Kråksmåla.

Berättat av: Albert Larsson.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1852. i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mot klockstappeln, när han bärestid (7. gravens." Obs! Det var klockstapel vid Fagerhults gamla f.d. varande träkyrka.

Den unge banden gjorde, som Elving rätt honom, och han såg tydligt 3 korpar flyga fram och åter över klockstappeln då klockorna ringde. —

Cirka 170. år hava gått i tiden amätliga ocean sedan Anders Elving lemnade våra orter, men hans minne fortlever ljusst och värdat, "Try sådan din dagär, sådan skall och den kraft vara."

Skriv endast på denna sida!